

ԱԶԴԱՐԱՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՔՈՒԵՅԹԻ ԵՒ ԵՐԶԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻՆ

P.O.Box: 8157, Salmiyeh 22052- Kuwait. Tel: 965-25614392, Fax: 965-25638312, e-mail: prelacy@armenianprelacykw.org

ՆՈՐ ԵՐԶԱՆ, Թ. Տարի, Թիւ 393, Ուրբաթ, 14 ՅՈՒՆԻՍ, 2017

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը Մեկնարկեց «Սփիւռքը Նոր Հորիզոններու Դիմաց. Սփիւռքի Հայուն Ինքնահասկացողութիւնը» Խորագիրով Հաւաքը

Կազմակերպութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան, նախագահութեամբ Արամ Ա. կաթողիկոսին եւ ներկայութեամբ Հայաստանի Հանրապետութեան Սփիւռքի նախարար Հրանուշ Յակոբեանին նաեւ Հայաստանէն եւ սփիւռքէն մտաւորականներու եւ գործիչներու, Չորեքշաբթի օր՝ երեքշաբթի, 11 Յուլիս 2017-ին, առաւօտեան ժամը 9:00-ին Պիքֆայայի Ս. Աստուածածին վանքին մէջ ընթացք առաւ «Սփիւռքը նոր հորիզոններու դիմաց. սփիւռքի հայուն ինքնահասկացողութիւնը» վերնագիրով համախմբումը: Հաւաքին բացումը կատարուեցաւ տերունական աղօթքով ու վեհափառ հօր հայրապետական օրհնութեամբ, որմէ ետք բացման խօսքով հանդէս եկաւ Երուանդ Փամպուքեան: Ան նշեց, որ երբ կը խօսի սփիւռքի հայեցի դիմագիծին մասին, նկատի ունի դասական սփիւռքը, որուն կազմաւորումը տեղի ունեցաւ առաւելաբար եկեղեցւոյ, դպրոցին եւ քաղաքական ու մշակութային կազմակերպութիւններուն շուրջ:

Ան մատնանշեց, որ այս սփիւռքին չորրորդ սերունդը նոյն ձեւով չ'ապրիր, ինչպէս առաջին սերունդը, բայց յատկանշական է անոր՝ ազգային պահանջատիրութեան մասնակից ըլլալու հովովոյթը, բան մը, որ անցեալին կը պատկանէր միայն քաղաքական խաւին: Թուելով կարգ մը դժուարութիւններ, ինչպէս՝ հայերէն լեզուի տեղքայլը, ան յայտնեց, որ ներկայիս կը

պատշաճինք այս իրողության, եւ այդ պատճառով հայերուն «տունդարձ»-ի գաղափարը աւելի դժուար կը դառնայ: Ասով հանդերձ, սակայն, Հայաստան-Սփիւռք ներկայ կապերը գնահատելով, պատմաբանը յայտնեց իր լաւատեսութիւնը, թէ երբ տեղ մը քանդուի, ուրիշ տեղ մը կը ծաղկի: Փամպուքեան ակնարկեց նաեւ միացեալ ուղղագրութեան կարեւորութեան, ինչպէս նաեւ մեր կողմէ դաւանափոխ հայերը ընդունելու անհրաժեշտութեան:

Ապա, ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Սփիւռքի նախարար Հրանուշ Յակոբեան, որ հիմնական նկատեց ազգային ինքնութեան եւ հայկական ինքնագիտակցութեան կարեւորութիւնը: Ան հայկական ինքնութեան խնդիրը ռազմավարական նկատեց եւ դիտել տուաւ, որ անիկա միշտ փոփոխութեան ընթացքի մէջ է ու բազմաշերտ է: Հայկական ինքնութեան առանձնայատկութիւններուն մասին խօսելով՝ նախարարը նշեց, որ անիկա հիմնուած է ցաւի ու տառապանքի վրայ: Հայկական սփիւռքը աշխարհի միւս սփիւռքներուն կողքին ամէնէն տարածուածն է, ըսաւ ան՝ շարունակելով, որ այս մէկը սփիւռքը դարձուցած է բազմամշակոյթ, ուստի՝ բազմաթիւ ինքնութիւններու տէր: Անդրադարձաւ ծպտեալ հայերուն պարագային, նախարարը յայտնեց, որ նախարարութիւնը առանձին դրոյթով եւ պետական մակարդակով կը մօտենայ անոնց:

Հայկական ինքնութեան մէջ խորանալով՝ նախարարը խօսեցաւ խառն ամուսնութիւններուն եւ անոնց հետեւանքներուն, գիտակցօրէն հայկականութենէն հեռու ապրող հայերուն, աշխարհաքաղաքացի ըլլալ ուզողներուն, իսլամացած հայերուն, ինչպէս նաեւ իրենց արմատներուն վերադառնալ փափաքող հայերուն մասին: Ասոնց դիմաց ան կարեւորեց հայ մնալու երաշխիքները՝ եկեղեցի, դպրոց, պատմական յիշողութիւն, ընտանիք, աւանդութիւններու պահպանում, ազգային եւ մշակութային կառոյցներ, մամուլ, հայկական խորհրդանիշներ, անկախ Հայաստան ու Արցախ:

Եզրափակելով իր խօսքը՝ նախարար Յակոբեան նշեց, որ հայ երիտասարդին հարկ է գրաւիչ դարձնել հայկական ինքնութիւնը, Հայաստանն ու Արցախը, որպէսզի անոնց համար Հայաստանը դառնայ տուն եւ ոչ թէ պատմական հայրենիք: Ան ըսաւ, որ հիմնական խնդիրը հայրենադարձութիւնն է:

Նիստին աւարտին խօսք արձեւելով՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոս սկիզբը անդրադարձաւ նման համագումարի կազմակերպման՝ դիտել տալով, որ անիկա հաւաքական ճիգ մըն է՝ տարբեր փորձառութիւններ, տազնապներ եւ հայեցակէտեր իրարու հետ բաժնեկցելու՝ հեռու վիպապաշտական մօտեցումներէ, այլ իրատեսութեան վրայ խարսխուած: «Մեր նպատակը հաստատումներ կատարել չէ, այլ՝ առաջին, պատմական խորքը դիտելով, սփիւռքի հայուն ինքնահասկացողութեան ու ինքնաարտայայտութեան պարզած ներկայ պատկերին քննարկումն է՝ իր դրական ու բացասական երեսներով, եւ երկրորդ, սոսկ նկարագրականէն անդին, ինքնութեան նոր մօտեցումներու, նոր չափանիշներու, նոր սահմաններու ու սահմանումներու որոնումն է»,

հաստատեց կաթողիկոսը: Անդրադառնալով սփիւռքահայութեան մէկ դարու հայ մնալու պայքարի պատմութեան՝ կաթողիկոսը դիտել տուաւ, որ տարբեր պատճառներով ու այլազան հանգամանքներու բերումով այսօր սփիւռքի պայքարելու տոկոսները սկսած է հետզհետէ տկարանալ: Այս պարունակին մէջ ալ, ինքնութիւնը իբրեւ կազմաւորման ու զարգացման մնայուն ընթացք նկատելով, Արամ Ա. հայրապետ հաստատեց, որ ժամանակի ու պայմաններու բերումով այդ ընթացքը կրնայ փոխուիլ, սակայն միջուկը կը մնայ նոյնը, «եթէ միջուկը փոխուի, ինքնութիւնը կը փոխուի»:

Ան աւելցուց, որ հայու ինքնութիւնը կազմաւորող հնոցները եւ զայն պաշտպանող ամբոցները սկսած են կորսնցնել իրենց հմայքն ու ուժականութիւնը. «Հայու ինքնութեան կերտման ու պահպանման մէջ կենսական դեր ունեցած մեր պատմական դէպքերն ու դէմքերը սկսած են սպառել իրենց ներուժը՝ հետզհետէ դուրս մնալով մեր ժողովուրդի հաւաքական յիշողութենէն: Ամբողջական Հայաստանի տեսիլքը, որ դարձաւ ինքնութիւն ամբացնող հզօր գաղափարախօսութիւն, Հայաստանի Հանրապետութեան վերստեղծումով սկսած է սփիւռքի հայու կեանքին մայր էջէն հեռանալ», դիտել տուաւ ան՝ լուսարձակի տակ առնելով նաեւ հայաստանեան եւ խորհրդային սփիւռքները, անոնց ինքնութեան տարբեր շեշտաւորումներով ու արտայայտութիւններով օժտուած ըլլալը, ինչ որ կը ստեղծէ քառսային վիճակ եւ ահաւոր ու տագնապալի կացութիւն: Արամ Ա. կաթողիկոս իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ սփիւռքի տարածքին ինքնաճանաչման տարբեր կերպերու ու ինքնութեան տարբեր արտայայտութիւններու, որոնք համահայկական լուրջ տագնապի դէմ յանդիման կը դնեն մեզ:

Ապա վեհափառ հայրապետը մանրամասնօրէն խօսեցաւ սփիւռքահայուն ինքնութեան դիմագրաւող վտանգներուն եւ մարտահրաւերներուն մասին՝ մատնանշելով, որ հողը, լեզուն, ինքնաճանաչումը, պատկանելիութեան զգացումը, խորհրդանիշերուն եւ տիպարներուն ներկայացուցած արժէքը, քննական երկխօսութեան եւ ներդաշնակ յարակցութեան գոյութիւնը, ազգային գաղափարախօսութեան առկայութիւնն ու պահպանումը առանցքային դերակատարութիւն ունին այս առումով: Ապա ան մատնանշեց, որ այսօր ինքնութեան տարբեր ըմբռնումներ կան մեր իրականութեան մէջ եւ հարցական է, թէ ասոնք ինչպէ՞ս կարելի է համադրել եւ իւրաքանչիւրին նկատմամբ ինչպիսի՞ մօտեցում ցուցաբերել:

Իր խօսքը եզրափակելով՝ Արամ Ա. կաթողիկոս անհրաժեշտ նկատեց ինքնապաշտպանութեան մեր զէնքերու վերանորոգութիւնն ու արդիականացումը. «առաջին, մեր գաղութներու կեանքին կազմակերպչական ուժականութիւնն ու կենսունակութիւնն տալով, երկրորդ, ինքնաճանաչման ազդու մեթոտներ ու ուղիներ ճշդելով եւ ինքնութեան նոր մոտելներ ու չափանիշեր որոնելով, երրորդ՝ սփիւռքի հայուն ինքնահասկացողութիւնը վերստեղծելով ու ինքնագիտակցութիւնը ամրապնդելով՝ համահունչ տուեալ միջավայրին ու ներկայ պայմաններուն»:

«Պատմական ակնարկ» խորագիրով Ա. նիստին հանդէս եկան փրոֆ. Աշոտ Մելքոնեան, փրոֆ. Մեդա Տատոյեան եւ Նազարէթ Պէրպերեան:

Առաջին զեկուցաբեր փրոֆ. Մելքոնեան ներկայացուց Հայաստանի մէջ հայկական ինքնութեան կազմաւորման հոլովոյթը՝ սկսելով Ք.ա. Բ. դարէն, Արտաշէս Ա.-ի ժամանակաշրջանէն, ու հայ ժողովուրդի ինքնութեան զարգացումը բաժնեց չորս փուլերու՝ հայ ինքնութեան կայացման ժամանակաշրջան, այսինքն հայկական վաղ պետականութեան կազմաւորում, չորրորդ դարուն ընթացքին հզօր ինքնութեան պահպանման ժամանակահատուած, եկեղեցւոյ ազգային դառնալու դէպք, Անիի անկումէն ետք արտագաղթ, 16-րդ դարուն թուրք-պարսկական ապառուսական տիրապետութեան տակ ըլլալու հետեւանքով ինքնութեան փոփոխութիւն:

Մելքոնեան խօսեցաւ Ցեղասպանութեան, ապա Հայաստանի պետականացումներուն ներքեւ փոփոխութեան ենթարկուած ինքնութիւններու մասին:

Երկրորդ զեկուցաբերը՝ փրոֆ. Տատոյեան լուսարձակի տակ առաւ Կիլիկիոյ մէջ ինքնութեան հարցը՝ զայն տեղաւորելով պատմական շրջագիծի մէջ: Ան նշեց, որ հարկ է պատմութեան նայիլ, որպէսզի կարենանք ներկան վերլուծել ու յայտնեց, որ Կիլիկիան ո՛չ Հայաստան էր, ո՛չ ալ սփիւռք, այլ մեծաւ մասամբ հայաբնակ էր մինչեւ Հայոց ցեղասպանութիւն, ըսաւ ան: Տատոյեան առաջարկեց գործնական քաղաքականութեամբ նայիլ Կիլիկիոյ պատմականին, ուր գոյութիւն ունէր հանդուրժողական ոգին, դիւանագիտական փորձառութիւն, որոնք հայկական ինքնութեան կազմաւորման մէջ դերակատար էին:

Երրորդ զեկուցաբերն էր Նազարէթ Պերպերեան, որ հանդէս եկաւ սփիւռքի պատմական ակնարկով: Ան ըսաւ, որ սփիւռքի հիմնական խնդիրը ինքնաճանաչման խնդիրն է, որ ներկայիս կը գտնուի նոր հորիզոններու դիմաց: Ան սահմանեց սփիւռք հասկացողութեան եւ շեշտեց, թէ սփիւռքը ինքնահասկացողութեան համար կարիք ունի նոր բառամթերքի եւ ախտաճանաչման՝ դիտել տալով, որ մինչեւ 1960-ականներ սփիւռքի կազմակերպման եւ նորահաս սերունդներու ազգապահպանման, հայախօսութեան եւ հայ մշակոյթի կայացման շուրջ կը դառնար հայ ազգային ինքնութիւնը: Խորհրդային Հայաստանի ժամանակ ներգաղթողները իբրեւ «ախպար» նկատելու մօտեցումը աւելի ուշ փոփոխութեան ենթարկուած է, ուրեմն իր հունը գտած է շնորհիւ սփիւռք – Հայաստան ներկայ յարաբերութեան:

«Ինքնութեան յատկանիշներ» խորագիրով Բ. նիստին հանդէս եկան Միհրան Քիւրտօղլեան (լեզու), Վարուժան արք. Հերկելեան (կրօն), Խաչիկ Տէտէեան (մշակոյթ), Մեղա Խտրշեան (ընտանիք) եւ Խաչիկ Տէր Ղուկասեան (իր բացակայութեամբ) (գաղափարախօսութիւն):

Քիւրտօղլեան ընդգծեց, որ լեզուն կաղապարուած չի կրնար ըլլալ, այլ միշտ փոփոխութեան կ'ենթարկուի, իսկ հիմնական խնդիրը հայկական լեզուամտածողութիւնն է: Ան լուսարձակի տակ առաւ հայախօսութեան եւ հայակրթութեան տարբերութիւնը՝ յայտնելով, որ լեզուն հաղորդակցութեան միջոց է եւ ներկայիս լեզուն ինքնութեան հիմնական տարր ըլլալու իրականութիւն մը չի ներկայացներ:

Վարուժան արք. Հերկելեան՝ խօսելով կրօնին մասին, կրօն եզրը փոխարինեց եկեղեցի եզրով, կառոյց մը, որ հայկական ինքնութեան դրսեւորման մէջ դերակատարութիւն ունեցած է եւ ունի: Ան կարեւոր նկատեց հայ եկեղեցւոյ ազգային եկեղեցի ըլլալու հրամայականը, որ առաւելաբար քրիստոնէութիւնը ներմուծած է հայութեան կենցաղին մէջ՝ իբրեւ կենսաձեւ, դպրոց, ուղեգիծ եւ նպատակակէտ: Ան խօսեցաւ եկեղեցւոյ տարած աշխատանքին եւ անոր՝ փոփոխութեան չենթարկուած իրավիճակին մասին փոփոխութեան ենթարկուող սփիւռքի իրականութեան դէմ յանդիման:

Տէտէեան, խօսելով մշակոյթին մասին, յայտնեց, որ անիկա հայկական ինքնութիւն մասնիկն է, նաեւ՝ բնորոշիչը: «Մշակոյթով ու հաւաքական ես-ով է, որ կը թրծուի ինքնութիւնը», ըսաւ ան: Տէտէեան նկատել տուաւ, որ պէտք է դուրս ելլել զգացական մօտեցումներէ եւ բազմաշերտ սփիւռքի մէջ մշակոյթը սեպել իրարու միացնող ուժ: Ան կարեւորեց ախտաճանաչում կատարելը, որմէ ետք կարելի կ'ըլլայ գործնական քայլերու դիմել եւ վերակազմաւորել ու վերաշխուժացնել սփիւռքը:

Խտրշեան՝ խօսելով հայ ընտանիքին մասին, թուեց ներկայ պայմաններու հետեւանքով հայ ընտանիք հասկացողութեան փոփոխութիւնները, ինչպէս օրինակ թաղային դրութեան

վերացումին պատճառով զուակներուն՝ մեծ ընտանիքի փոխարեն, միջուկային ընտանիքի մեջ հասակ նետելու պարագան, որոնք յաճախ կը դիմագրաւեն գործի պատճառով մօր բացակայութիւնը: Ան խօսեցաւ ընդհանրապէս ընտանիքներուն մէջ «Մենք»-էն հեռանալու եւ «Ես»-ի գերիշխանութեան կառչելու ու անձնակեդրոն ընտանիքներու պարագան:

Տէր Ղուկասեանի զեկոյցը կարդաց տեղեկատուական բաժանմունքի վարիչ Պետրոս վրդ. Մանուէլեան: Տէր Ղուկասեան՝ գաղափարախօսութիւնները հեղինակութեան եւ իշխանութեան հետ առնչուած նկատելով, խօսած է գաղափարախօսութիւններուն դրական ազդեցութիւններուն մասին: Ան անդրադարձած է սփիւռքի քաղաքական երեք կուսակցութիւններուն՝ նկատել տալով, որ անոնց համար առաջնահերթ էր ազգային ազատագրական պայքարը, ինչպէս նաեւ ու մանաւանդ ընկերվարական կուսակցութիւններուն համար միջազգային կազմակերպութիւններու հոլովոյթներու մասնակցութիւնը անոնց առջեւ կը դնէր ներազգային համակարգման մարտահրաւերը: Ան նշած է, որ հայկական իրականութեան մէջ գաղափարախօսութիւնը ինքզինք պարտադրած է խորհրդային Հայաստանի շրջանին, ներգաղթին, 1958-ի լիբանանեան պատերազմի ընթացքին, Արցախեան գոյապայքարին, հետեւաբար, հայապահպանումը գաղափարախօսութիւններու շնորհիւ սփիւռքի մէջ աւելի ամրապնդուած է:

«Ինքնութիւն եւ համաշխարհայնացում» վերնագիրով Գ. նիստին խօսք առին վեր. դոկտ. Փոլ Հայտոսեան, դոկտ. Հայկ Օշական եւ Յակոբ Պալեան:

Վեր. Հայտոսեան յայտնեց, որ համաշխարհայնացումը պատճառ դարձած է ստեղծելու հոսանք մը, որ կ'ուզէ իւրայատուկ դառնալ, սակայն չկարենալով խուսափիլ նմանօրինակ ըլլալէ: Խօսելով սահմաններուն մասին, ան անդրադարձ կատարեց համաշխարհայնացման պատճառով սահմաններու փոփոխութեան, սահման հասկացողութեան նոր ըմբռնումներու ծագումին ու յարացոյցներու փոփոխութեան եւ ուժական ինքնութիւններու երեւան գալուն: Հայտոսեան անդրադարձաւ աւանդական ընկերութեան՝ յայտնելով, որ ան կը ջանայ պաշտպանուիլ, քան նոր շունչ տալ:

Դոկտ. Օշական անդրադարձաւ հայ սփիւռքի շերտերուն տարբեր ըլլալուն, այսինքն, թէեւ նոյն ժողովուրդը կը ներկայացնեն անոնք, սակայն տարբեր են: Ան դիտել տուաւ, որ Դէպի Երկիր վերադարձը տեղի պիտի չունենայ եւ անոր փոխարեն առաջարկեց «Դէպի ազգ» գաղափարախօսութիւնը, որ ազգային գիտակցութիւն կը պահանջէ:

Պալեան խօսեցաւ հայու ինքնութեան եւ համաշխարհայնացման դիմաց սփիւռքի հիմնաւորման մասին: Ան յայտնեց, որ սփիւռքներու մէջ ալ գոյութիւն ունին ներքին սփիւռքներ, օրինակ Ամերիկայի սփիւռքի մէջ գոյութիւն ունին յունահայ, պարսկահայ սփիւռքներ, որոնց կազմաւորելու խնդիրը միայն ցանկութեան սահմաններու մէջ մնալու չէ: Ան յայտնեց, որ սփիւռքեան իրականութիւնը հասկնալու եւ ծրագիր մշակելու համար անհրաժեշտ է գործող սեղմ շրջանակներէ դուրս գալ:

Հաւաքին ընթացքին իւրաքանչիւր նիստէն ետք տեղի ունեցան քննարկումներ, ուր արձանագրուեցան ընդհանուր մտահոգութիւններ նամանաւանդ սփիւռքի թուային պատկերին չգոյութիւնը, հայութեան մէկ թէ բազմամշակոյթ ըլլալու խնդիրը, սփիւռքի վերանալու պարագան:

WWW.AZTARAR.COM

ՔՈՒԷՅԹԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ 2016-2017 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՉԱՆԻ ԼԱԻԱԳՈՅՆ ԿՐԹՕՃԱԽԻ ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐ

7 Յուլիս 2017ին տեղի ունեցավ ՀՀ Սփիւռքի Նախարարության, Համաշխարհային Հայկական Քոնկրետի եւ Ռուսաստանի Հայերու Միության հետ համատեղ կազմակերպուած «Հայապահպանութեան գործին մէջ նշանակալի ասանդի համար» խորագրեալ ամենամեայ մրցանակաբաշխութեան 2016 թուականի արդիւնքներու ամփոփման հանդիսաւոր արարողութիւն:

2016-2017 ուսումնական տարեշրջանի «ԼԱԻԱԳՈՅՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹՕՃԱԽ» անուանակարգի առաջին մրցանակի արժանացաւ Քուէթի Ազգային Վարժարանը: Պարգեւը ստանձնեց Վարժարանի Տնօրէն Տոքթ. Ներսէս Սարգիսեանը, իսկ «ՄԱՅՐԵՆԻԻ ՊԱՇՏՊԱՆ» անուանակարգի մրցանակ ստացան «ԱՐԵԳԱԿ» Մանկապարտեզի Վարիչ Տնօրէնուհի

Գոհար Կոճիկեանը, Վարժարանի Փոխ Տնօրէն Կարօ Արսլանեանն ու երկարամեայ վաստակ ունեցող հայրենասանդ ուսուցչուհի Օրդ. Մարալ Համպոյեանը, իսկ «ՄԻՐՈՒՄ ԵՄ ՔԵԶ ԻՄ ՀԱՅՐԵՆԻՔ» անուանակարգի առաջին մրցանակի արժանացան Քուէթի Ազգային Վարժարանի հետեւալ աշակերտ-աշակերտուհիները. - Փաթիլ Զերեցեանը, Աւետիս Տէկիրմէնճեանը, Ղեւոնդ Քասունին, Վարդի Քէչէճեանը, Սէրլի Զերեցեանը, Արա Սարգիսեանը եւ Սոնիա Աննա Մուրատեանը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Արցախի Նախագահի Պաշտօնին Համար Առաջադրուած Է Երկու Թեկնածու

19-էն 29 Յուլիսին Արցախի Հանրապետութեան մէջ տեղի պիտի ունենան նախագահական ընտրութիւններ:

Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի կանոնակարգ օրէնքին համաձայն, խմբակցութիւններու կողմէ նախագահի թեկնածուի առաջադրման վերջնաժամկետը 12 Յուլիսին էր:

Նախագահի պաշտօնին համար երկու թեկնածուներ առաջադրուած են՝ գործող նախագահ Բակօ Սահակեանը, որուն կը սատարեն «Հայրենիք», «Ժողովրդավարութիւն» եւ ՀՅԴ խմբակցութիւնները, երկրորդը՝ «Շարժում-88» խմբակցութեան ղեկավար Էդուարդ Աղաբեկեանը:

Հայաստանի Ու Արցախի Ազգային Ժողովներու Արտաքին Ցարաբերութիւններու Յանձնախումբերու Միացեալ Ցայտարարութիւնը՝ Շփման Գիծի Վերջին Իրադարձութիւններուն Վերաբերեալ

Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու, եւրոպական համարկման հարցերու եւ Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու մնայուն յանձնախումբերը միացեալ յայտարարութիւն մը հրապարակեցին շփման գիծի վերջին իրադարձութիւններուն վերաբերեալ: Ցայտարարութեան մէջ կը նշուի.

Քննարկելով վերջին շրջանին տագնապի գոտիին մէջ իրավիճակի սրումը, Ազրպէյճանի կողմէ շարունակական ապակառուցողական եւ սադրիչ գործողութիւնները, Ազրպէյճանի մէջ պետական մակարդակով այլատեսացութեան դրսեւորումը՝

Կողմերը՝

Կարելոր կը նկատեն 1994 եւ 1995-ի զինադադարի անժամկետ համաձայնագիրներով ստանձնած միջազգային պարտաւորութիւններու կատարումը,

Կ'ընդգծեն Վիեննայի եւ Ս. Փեթերսպուրկի վեհաժողովներուն ձեռք բերուած պայմանաւորուածութիւններու կարելորութիւնը, մասնաւորապէս զինադադարի խախտումներու հետաքննութեան մեքանիզմներու ստեղծումը՝ իբրեւ կանխարգիլման գործիք,

Կ'արձանագրեն, որ Ազրպէյճանի կողմէ տագնապի խաղաղ լուծման ուղղութեամբ ստանձնած պարտաւորութիւններու խախտումը, կանխարգելիչ միջոցառումներու իրականացման խոչընդոտումը պատասխանատուութիւն կը յառաջացնէ Ազրպէյճանի համար՝ հետեւանքներու իր ամբողջ ծաւալով,

Կը դատապարտեն Ագրպեյճանի ռազմաքաղաքական ղեկավարութեան կողմէ ժընեւեան ուխտի հետեւողական խախտման քաղաքականութիւնը, քաղաքացիական բնակավայրերու դրացնութեամբ զինուորական յենակէտերու տեղակայումը եւ խաղաղ բնակչութեան՝ իբրեւ կենդանի վահան օգտագործումը,

Կոչ կ'ուղղեն միջազգային հանրութեան տազնապի գօտիին մէջ իրավիճակի սրման պատասխանատուներուն նկատմամբ կիրարկելու թիրախային քաղաքական եւ տնտեսական պատժամիջոցներ,

Կ'ակնկալեն ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներու աւելի արդիւնաւէտ եւ գործուն ջանքեր՝ ուղղուած իրավիճակի կայունացման եւ խաղաղ գործընթացի յառաջընթացի համար պայմաններու ապահովման,

Կը դիմեն միջազգային կառոյցներուն՝ աշխուժօրէն նպաստելու դարաբաղեան տազնապի խաղաղ լուծման՝ աջակցելով ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներու ջանքերուն:

Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու մնայուն յանձնախումբի նախագահ Արմէն Աշոտեան

Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի եւրոպական համարկման հարցերու մնայուն յանձնախումբի նախագահ Նայիրա Զոհրաբեան

Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու մնայուն յանձնախումբի նախագահ Արզիկ Մխիթարեան

12 Յուլիսի 2017
Ստեփանակերտ

Նալբանդեան-Մամետեարով Հանդիպումին Քննարկուած Է Լեռնային Ղարաբաղի Բանակցային Հոլովոյթը Յառաջ Մղելու Համար Համապատասխան Պայմաններու Ստեղծման Հարցը

Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին գործոց նախարարութիւնը հաղորդեց, որ 11 Յուլիսին Պրիսթէլի մէջ տեղի ունեցած է Հայաստանի եւ Ագրպեյճանի արտաքին գործոց նախարարներ Էդուարդ Նալբանդեանի եւ Էլմար Մամետեարովի՝ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներ Իկոր Փոփովի, Սթեֆան Վիսքոնթիի եւ Ռիչըրտ Հոկլընտի նախաձեռնութեամբ հանդիպումը, որուն ներկայ էր նաեւ ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անճէյ Քասփրչիք:

«Հանդիպումի ընթացքին շարունակուեցան դարաբաղեան տազնապի լուծման բանակցային հոլովոյթը յառաջ մղելու նպատակով համապատասխան պայմաններու ստեղծման շուրջ քննարկումները:

«Էդուարդ Նալբանդեան ընդգծեց շփման գիծին վրայ իրավիճակի կայունացման անհրաժեշտութիւնը եւ այդ նպատակով շեշտեց Վիեննայի եւ Ս. Փեթերսպուրկի վեհաժողովներուն ձեռք բերուած համաձայնութիւններու գործադրումը:

«Եռանախագահները արտաքին գործոց նախարարներին խնդրեցին նախագահներուն փոխանցել այս տարուան ընթացքին վեհաժողովի կազմակերպման վերաբերեալ իրենց առաջարկը:

«Համաձայնութիւն գոյացաւ արտաքին գործոց նախարարներու յաջորդ հանդիպումը կատարելու սեպտեմբերին Նիւ Եորքի մէջ՝ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի ծիրին մէջ», կը նշէ նախարարութիւնը:

Ազրայէճանի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան Յայտարարութիւնը

«ՌԻԱ Նովոսթի» կը հաղորդէ, որ Ազրայէճանի արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Հիքմետ Նաճիեւ յայտնած է, որ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահները կը պատրաստուին այս տարուան աշնան այցելելու Հայաստան եւ Ազրայէճան՝ երկու երկիրներու նախագահներու սպասուող հանդիպումէն ետք:

«Պրիւքսելի մէջ Հայաստանի եւ Ազրայէճանի արտաքին գործոց նախարարներու հանդիպումին առաջարկուած է կատարել հերթական հանդիպումը ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի նստաշրջանի ծիրին մէջ: Ազրայէճան տուած է իր համաձայնութիւնը այդ հանդիպումին համար», ըսած է Նաճիեւ:

Ըստ անոր, Հայաստանի եւ Ազրայէճանի նախագահներու հանդիպումին վերաբերեալ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներու առաջարկին մասին պիտի զեկուցեն արտաքին գործոց նախարարները:

«Նախագահներու սպասուող հանդիպումէն ետք ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահները կը պատրաստուին այս տարուան աշնան այցելելու շրջան», նշած է Ազրայէճանի արտաքին գործոց նախարարութեան բանբերը:

Ալիեւ. «Կարելի Եղածին Չափ Արագ Պետք Է Վերսկսին Բովանդակալից Եւ Նոր Բանակցութիւնները»

ԱՓՍ լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ Ազրայէճանի նախագահ Իլիամ Ալիեւ յայտարարած է, թէ կարելի եղածին չափ արագ պետք է վերսկսին Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման շուրջ առարկայական, նոր, բովանդակալից եւ շօշափելի բանակցութիւններ:

Այդ մասին Ալիեւ յայտարարած է 2017-ի առաջին կիսուն ընկերային-տնտեսական զարգացման արդիւնքներուն եւ յառաջիկայ խնդիրներուն նուիրուած կառավարութեան նիստին ընթացքին:

Ազրայէճանի նախագահը նշած է. «Ազրայէճանական կողմը չէ ընդունած պայմաններ, իսկ բանակցային հոլովոյթը վերսկսած է առանց նախապայմաններու»:

«Այժմ հարցը այն է, որ կարելի եղածին չափ շուտ պետք է վերսկսին առարկայական, նոր, բովանդակալից եւ շօշափելի բանակցութիւնները», ընդգծած է Ալիեւ:

WWW.AZTAGDAILY.COM

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Թուրք Չինուորներու Նոր Խումբ Մը Հասած Է Քաթար

Թուրք զինուորներու նոր խումբ մը հասած է Քաթար: Այս մասին կը հաղորդէ «Արմէնփրես»-ը՝ վկայակոչելով թրքական «Էն.Թի.Վի.» պատկերասփիւռի կայանը, որ կը նշէ, թէ այս մասին կ'ըսուի Քաթարի զինեալ ուժերուն կողմէ հրապարակուած հաղորդագրութեան մէջ:

Քաթարի իշխանութիւնները չեն յստակացուցած, թէ այս անգամ քանի՛ զինուոր թուրքիայէն Քաթար տեղափոխուած է:

Նախապէս թուրքիոյ զինեալ ուժերու սպայակոյտը յայտարարած էր, որ Քաթար գտնուող թրքական ռազմակայանին մէջ տեղակայուած են 111 թուրք զինուորներ:

Թիլլրսըն Ժետտայէն Վերադարձաւ Քուէյթ Եւ Այսօր Կ'այցելէ Տոհա

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Ռեքս Թիլլրսըն 10 Յուլիսին սկսած Արաբական ծոց իր շրջապտոյտին ընթացքին Քուէյթ եւ Քաթար այցելելէ ետք, Չորեքշաբթի օր նաեւ այցելեց Սէուտական Արաբիա, ուր հանդիպում ունեցաւ Սէուտական Արաբիոյ Սալման պըն Ապտէլ Ազիզ թագաւորին հետ՝ վերջինիս Ժետտայի պալատին մէջ:

Հանդիպումին ընթացքին անոնք քննարկեցին երկկողմ յարաբերութիւններն ու գործակցութեան հեռանկարները, ինչպէս նաեւ շրջանային զարգացումները:

Ըստ սէուտական ՌԻԱՍ լրատու գործակալութեան, Թիլլրսըն հանդիպում ունեցած է նաեւ իր սէուտցի պաշտօնակից Ատէլ Ժուպէյրի հետ եւ անոր հետ քննարկած շրջանի վերջին զարգացումներն ու հասարակաց հետաքրքրութեան հարցեր:

Թիլլրսըն սէուտցի պաշտօնատարներու հետ իր հանդիպումէն ետք մասնակցեցաւ հնգակողմանի ժողովի մը, որուն կը մասնակցէին Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարար Սամէհ Շուքրի, Պահրէյնի արտաքին գործոց նախարար Խալէտ պըն Ահմետ պըն Մոհամետ Ալ Խալիֆա, իսկ Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններուն կողմէ արտաքին հարցերու պետական նախարար Անուար պըն Մոհամետ Քըրքաշ եւ Քուէյթի կողմէ նախարարաց խորհուրդի հարցերով պետական նախարար Մոհամետ Ապտալլա Մուպարաբ:

«Ժազիրա» պատկերասփիւռի կայանը հաղորդեց, որ Թիլլրսըն Ժետտայէն վերադարձած է Քուէյթ: «Արապիյա» արբանեակային պատկերասփիւռի կայանը իր կարգին աւելի ուշ հաղորդեց, որ Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարը այսօր կ'այցելէ Տոհա, ուր հանդիպում պիտի ունենայ Քաթարի իշխան շէյխ Թամիմ պըն Համատ Ալ Թանիի հետ:

Նշենք, որ մէկ օր առաջ Քաթար Միացեալ Նահանգներու հետ ստորագրած էր ահաբեկչութեան եւ անոր ֆինանսաւորման դէմ պայքարելու փոխադարձ հասկացողութեան յուշագիր մը եւ իրեն հետ յարաբերութիւնները խզած երկիրներուն կոչ ուղղած միանալու յուշագիրին: Սակայն վերջիններս պատասխանած էին, որ յուշագիրին ստորագրումը անբաւարար է, եւ իրենք պէտք է հետեւողական ըլլան, որպէսզի Քաթար պայքարի ահաբեկչութեան հովանաւորման եւ սատարման դէմ:

Անոնք նաև հաւաստած էին, որ պատժամիջոցները պիտի մնան ուժի մէջ, այնքան ատեն որ Քաթարի իշխանութիւնները չեն կատարած իրենց ներկայացուած պահանջները:

«Թուրքիան Պիտի Հանգչի, Եթէ Եւրոպական Միութիւնը Մերժէ Անոր Անդամակցութեան Դիմումը» Կ'ըսէ Էրտողան

Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան յայտնեց. «Թուրքիան պիտի հանգչի, եթէ Եւրոպական Միութիւնը որոշէ չընդունիլ անոր անդամակցութեան դիմումը»: «Թուրքիան կրնայ առանձին ոտքի կանգնիլ», նշեց ան:

«Մենք մեր խօսքը կը յարգենք: Եթէ Եւրոպական Միութիւնը անկեղծօրէն մեզի ըսէ՝ «մենք չենք կրնար Թուրքիան ընդունիլ Եւրոպական Միութեան մէջ», ատիկա պիտի հանգստացնէ մեզ, եւ պիտի սկսինք մեր Բ. կամ Գ. ծրագիրը», նշեց ան՝ աւելցնելով. «Եւրոպական Միութիւնը մեզի համար կենսական հարց մը չէ, ուստի մենք հանգիստ ենք»:

«Անցեալին, երբ վարչապետի պաշտօնին վրայ առաջին նստաշրջանս էր, Թուրքիան Եւրոպական Միութեան ղեկավարներու վեհաժողովին ընթացքին կը նկարագրուէր իբրեւ լուր յեղափոխութիւն իրագործած երկիր մը, սակայն այժմ նոյն Եւրոպական Միութիւնը ո՛չ միայն մեզ իր ղեկավարներու վեհաժողովին չի հրաւիրեր, այլ մեր ժամանակը կը վատնէ: Եւ ներկայիս այս է կացութիւնը», նշեց Էրտողան:

Թուրքիոյ նախագահը շեշտեց, որ թուրքերուն մեծամասնութիւնը «այլեւս չ'ուզեր Եւրոպական Միութիւնը» եւ Թուրքիոյ նկատմամբ անոր մօտեցումը կը նկատէ բացասական: «Հակառակ այդ բոլորին, պիտի շարունակենք յաւելեալ կարճ ժամանակ մը եւս Եւրոպական Միութեան հետ մեր յարաբերութիւններուն մէջ մնալ հաւատարիմ, եւ պիտի տեսնենք, թէ ատիկա ի՛նչ պիտի ապահովէ մեզի», ըսաւ Էրտողան:

«Գերմանիոյ Մէջ Չկայ Խօսքի Եւ Մտքի Ազատութիւն»

Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան յայտարարած է, որ Գերմանիոյ մէջ չկայ խօսքի եւ մտքի ազատութիւն: Ըստ անոր, Թուրքիան այդ առումով շատ աւելի ազատ է: Այս մասին կը գրէ թրքական «Պիրկիւն» օրաթերթը:

«Ուզեցի Համպուրկի մէջ հանդիպիլ տեղւոյն թուրք համայնքին հետ: Չարտօնեցին: Ըսինք՝ ուրիշ քաղաքներ ալ կ'ըլլայ: Դարձեալ չարտօնեցին: Այնտեղ մեզի պէս չեն, այնտեղ խօսքի ու մտքի ազատութիւն չկայ», ըսած է Էրտողան:

Խօսելով Թուրքիոյ՝ մամուլի նկատմամբ ճնշումներ գործադրելու մեղադրանքներուն մասին, Էրտողան հաւաստած է, որ անոնք սուտ են: «Թուրքիան մամուլի անազատութեան երկիր չէ, ինչպէս կը ներկայացուի: Ի հարկէ, ազատութիւնն ալ ունի չափ ու սահման», յայտարարած է Թուրքիոյ ղեկավարը:

Յիշեցնենք, որ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Զիլկմար Կապրիէլ յայտարարած էր, որ ճիշդ չի նկատեր Էրտողանի՝ Գերմանիոյ թուրք համայնքին հետ հանդիպման դիմումը բաւարարելը: Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը՝ քննադատելով Գերմանիոյ այդ մօտեցումը, տեղի ունեցածը որակած էր իբրեւ «խօսքի ազատութեան արժեչափերու խախտում»:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՉ

Վասն Ինչի՞

9 Յուլիսին վերջ գտաւ Հանրապետական ժողովուրդի կուսակցութեան կազմակերպած Անգարա-Պոլիս «Արդարութեան քայլարշաւ»-ը: 15 յունիսին ընթացք առած, խաղաղ կերպով սկիզբ ու խաղաղութեամբ աւարտած 25-օրեայ քայլարշաւին ընթացքին Թուրքիոյ գլխաւոր ընդդիմադիր կուսակցութեան ղեկավարը՝ 69 ամեայ Քեմալ Քըլըճտարօղլուն 432 քիլոմէթր քալեց՝ թէ՛ հեռաւորութեան, թէ՛ օրերու թիւի առումով շրջանցելով 1930-ին Հնդկաստանի մէջ «Ադի քայլարշաւ»-ի ընթացքին Կանտիի հաստատած մրցանիշը: Իրողութիւն մը, որ շեփորուեցաւ տակաւին չփակուած, Էրտողանի վերահսկողութեան տակ չգտնուող թրքական օրաթերթի մը յօդուածագիրին կողմէն:

Մարտավարական ճիշդ որոշումով մը, Քըլըճտարօղլուն արգիլած էր քայլարշաւին ընթացքին կուսակցական դրօշներ բարձրացնելը եւ անոնց փոխարէն միայն բարձրացուցած «Արդարութիւն» եւ «Իրաւունքներ, օրէնք, արդարութիւն» կարգախօսներով պաստառներ, ինչ որ էապէս նպաստեց մեծաթիւ մասնակցութեան ապահովման:

Կանտիի անունի օգտագործումը, ցոյցին խաղաղ բնոյթն ու բարձրացուած կարգախօսները կը ստեղծեն առերեւոյթ գեղեցիկ ու խաբուսիկ պատկեր մը, որ կրնայ յառաջացնել անտեղի պատրանքներ ու յոյսեր: Ճիշդ է, որ քայլարշաւը կ'ընթանայ «Ատելէթ» (Արդարութիւն) կարգախօսին ներքեւ եւ քայլարշաւին մասնակիցները կը պահանջեն արդարութիւն, սակայն որո՞ւ համար: Քայլարշաւը ընթացք առաւ Հանրապետական ժողովուրդի կուսակցութենէն երեսփոխան Էնիս Պերպերօղլուի պետական գաղտնիքներ հրապարակելու ենթադրեալ յանցանքին համար 25 տարի բանտարկութեան դատապարտուելէն մէկ օր ետք: Սակայն ո՞ր էին իրաւունքներու, օրէնքի եւ արդարութեան այս պաշտպանները, երբ խորհրդարանին մէջ ներկայացուած այլ կուսակցութեան մը՝ Ժողովուրդներու ժողովրդավարական կուսակցութեան երեսփոխանները լեցուցին բանտերը, երբ տասնեակ հազարաւոր մարդիկ յեղաշրջումի ձախող փորձի ենթադրեալ մեղսակցութեան ամբաստանութեամբ բանտարկուեցան կամ գործազուրկ դարձան:

Պէտք չէ մոռնալ, որ Հանրապետական ժողովուրդի կուսակցութիւնը Թուրքիոյ ամենէն հին կուսակցութիւնն է եւ հիմնուած է Մուսթաֆա Քեմալ Աթաթուրքին կողմէ, տարիներով եղած է իշխանութեան գլխուն եւ ինք եւս Արդարութիւն եւ բարգաւաճում կուսակցութեան նման իրաւագրկած, օրէնքները կամայականօրէն կիրարկած եւ արդարութիւնն ու անոր ձայնը խեղդած է: Այս իրողութիւնը աւելի յստակ եւ շեշտակի կը դառնայ, երբ արձանագրուած զարգացումը դիտենք հայկական պրիսմակէն: Ուրեմն, որո՞ւ համար արդարութեան, որո՞ւ իրաւունքներուն մասին է խօսքը, թուրք ժողովուրդի՞ն, Թուրքիոյ փոքրամասնութիւններո՞ւն, թէ՞ Պերպերօղլուին ու անոր կուսակցութեան: Որո՞ւ համար եւ վասն ինչի՞ կազմակերպուած էր այս քայլարշաւը, իրաւունքներո՞ւ եւ արդարութեա՞ն, թէ՞ քաղաքական շահերու:

ՎԱՀՐԱՍ ԷՄՄԻԵԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԷՆ

**Նոր Նշանակումներ Երոպայի Հայ Դատի
Յանձնախումբի Գրասենեակին Մէջ**

ՀՅԴ Երոպայի Հայ դատի յանձնախումբի գրասենեակի հաղորդակցութեան եւ հասարակութեան հետ կապերու պատասխանատու Պետո Տեմիրճեան ընտանիքով Լիբանան տեղափոխուելու պատճառով, 30 յունիս 2017-էն սկսեալ պիտի դադրի զբաղեցնել այս պաշտօնը:

Պ. Տեմիրճեան գրասենեակի աշխատակազմի մշտական անդամ դարձաւ հոկտեմբեր 2010-ին եւ այս ընթացքին ան նուիրումով եւ ձեռնհասութեամբ կատարեց իրեն վստահուած պարտականութիւնները:

1 Յուլիս 2017-էն սկսեալ ՀՅԴ Երոպայի Հայ դատի յանձնախումբի գրասենեակի հաղորդակցութեան եւ հասարակութեան հետ կապերու պատասխանատուի պաշտօնը պիտի վարէ Յարութ Շիրինեան, որ արդէն Պրիւքսել կը գտնուի եւ աստիճանաբար պիտի ստանձնէ իրեն վստահուելիք պատասխանատուութիւնները:

Ան աւարտած է Լիբանանի Հայ կաթողիկէ Մեսրոպեան բարձրագոյն վարժարանը, ապա՝ Փարիզի Քրեթէյ համալսարանի «Տնտեսութիւն եւ կառավարում» ճիւղը, որմէ ետք մասնագիտացած է «Մարզական կառավարում» ճիւղին մէջ՝ վկայականը ստանալով փարիզեան «Ամոս» համալսարանէն: Շիրինեան անդամ է ՀՅԴ-ի, եղած է ՀՅԴ «Նոր սերունդ» երիտասարդական միութեան վարչութեան ատենապետ, ՀՅԴ Բիւրոյի երիտասարդական գրասենեակի արտաքին յարաբերական յանձնախումբի անդամ եւ ՀՅԴ Արեւմտեան Երոպայի Կեդրոնական կոմիտէի քարոզչական յանձնախումբի պատասխանատու:

Ղնեմիէի Ս. Գեորգ Եկեղեցոյ Գմբէթին Խաչը Վերսին Տեղադրուեցաւ

Ազատագրուած Ղնեմիէ հայկական գիւղի Ս. Գեորգ եկեղեցոյ խաչը, որ օծուած էր Բերիոյ հայոց թեմի առաջնորդ Շահան արք. Սարգիսեանի ձեռամբ, 28 յունիսին տեղադրուեցաւ գմբէթին վրայ՝ ձեռամբ Արտակ վրդ. Արապեանի եւ Տաթև Ա. քինյ. Միքայէլեանի:

Ղնեմիէն եղած է հայաբնակ գիւղ: Ս. Գեորգ եկեղեցին կառուցուած է 1875-ին, գիւղի ժողովուրդին կողմէ: 1959-ին, օրուան առաջնորդ Ղեւոնդ արք. Զեպէեանի նախաձեռնութեամբ, ծրագրուած է կիսաքանդ եկեղեցոյ հիմնական կառուցումը: Պաշտօնական հիմնարկէքը կատարուած է 9 օգոստոս 1959-ին, իսկ նորաշէն եկեղեցոյ օծումը՝ 31 Յուլիս 1960-ին, ձեռամբ Ղեւոնդ արք. Զեպէեանի: 1997-ին Բերիոյ հայոց թեմի Ազգային առաջնորդութեան կողմէ վերանորոգուած է եկեղեցոյ գմբէթը:

1985-ին շրջափակին մէջ կառուցուած է Ս. Գեորգ եկեղեցոյ սրահը:

Սուրիական տագնապի առաջին տարիներուն գիւղը գրաւուեցաւ զինեալ ահաբեկչական խմբաւորումներու կողմէ, որուն պատճառով բնակչութիւնը տեղահանուեցաւ, իսկ եկեղեցին սրբապղծուեցաւ:

Գիւղի՝ սուրիական բանակին կողմէ ազատագրումէն ետք, Բերիոյ թեմի առաջնորդը Լաթաքիոյ մէջ օժեց եկեղեցւոյ Ս. Խաչը:

Այժմ եկեղեցին գտած է իր նախկին տեսքը, իսկ բնակչութիւնը վերադառնալով՝ լծուած է գիւղի վերականգնումի աշխատանքներուն:

Վեց Հայորդիներ Կը Մասնակցին Հայ Դատի Ամառնային Վարժողական Ծրագիրին

Վերջերս ընթացք առաւ Արեւմտեան Ամերիկայի Հայ դատի յանձնախումբի 2017-ի ամառնային վարժողական ծրագիրը, որուն կը մասնակցին 6 նուիրեալ հայորդիներ՝ Ֆլորա Ադամեան, Բաֆֆի Հայրապետեան, Յակոբ Մեսրոպեան, Նիքըրս Փորթնոյ, Շանթ Ռեկանեան եւ Էմիլի Սամուէլեան:

Յանձնախումբի աստենապետ Նորա Յովսէփեան նկատել տուաւ, որ տարիներու ընթացքին Արեւմտեան Ամերիկայի Հայ դատի յանձնախումբի վարժողական ծրագիրները Հայ դատի մեր բանակին կը պատրաստեն տասնեակներով նորագիրներ: Ան իր հպարտութիւնը արտայայտեց, որ վարժողական ծրագիրներու իւրաքանչիւր մասնակից իր ձիրքերը ի սպաս կը դնէ Հայկական հարցի զօրակցութեան՝ հաստատելով, որ խումբը յատկանշական իրագործումներու պիտի հասնի:

2006-ին հաստատուած սոյն վարժողական ծրագիրներու մասնակիցները սովորաբար ներկայ կ'ըլլան աշխատանիստերու, դասախօսութիւններու եւ հանդիպումներու, ինչպէս նաեւ աշխատանք կը տանին շարք մը յանձնախումբերու համար՝ միաժամանակ իրականացնելով կարգ մը ծրագիրներ, որոնք զիրենք կը պատրաստեն համալսարանական կեանքէն անցնելու դէպի արհեստավարժ ասպարէզ:

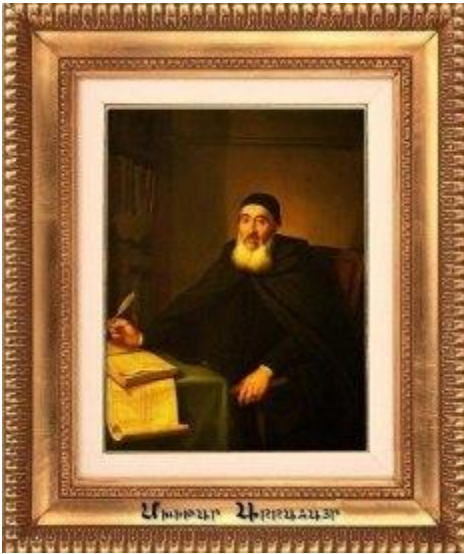
Համազգայինի Թատերական Միաւորի «Արուեստի Երեկոն»

3 յունիսին «Քէօշ Ռենչ»-ի մէջ տեղի ունեցաւ Համազգայինի թատերական միաւորի «Արուեստի Երեկոն»:

Թատերական միաւորի վարչութեան աստենապետ Նարկիզ Թերզեան-Սրայեանի բարի գալուստի խօսքէն ետք, օրուան հանդիսավար Նայիրի Հարպոյեան-Մումճեան յաջորդաբար բեմ հրաւիրեց թատերականի անդամ դերակատարներ, որոնք մասնակցած էին միաւորի կազմակերպած վարժանքներուն՝ ղեկավարութեամբ բեմադրիչ Վանէ Ասատուրեանի: Անոնք ներկայացուցին զաւելտային տեսարաններ՝ այլազան վիճակներով եւ զգացումներով, որոնց մէջ մատնանշուեցան կարգ մը յոռի բարքեր եւ ծիծաղի ընդմէջէն քննադատուեցան այդ ախտագին երեւոյթները:

Յայտագիրը կ'ընդգրկէր նաեւ երաժշտական բաժին:

Մխիթար Աբբահոր Ս. Ղազար Մուտքին 300-ամեակիՆշում

17 յունիսին Թորոնթոյի հայ կաթողիկէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ Մխիթարեան միաբանութեան հիմնադիր Մխիթար Մեբաստացիի Վենետիկի Ս. Ղազարի վանք մուտքին 300-ամեակը:

Օրուան գլխաւոր բանախօս, Լիբանանի Մխիթարեան միաբանութեան մեծաւոր հայր Մեսրոպ ծ. վրդ. Միւլահեան հայերէն, անգլերէն եւ իտալերէն լեզուներով մանրամասնօրէն ներկայացուց Մխիթար աբբահոր անձը, կեանքը, գործը:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ հիմնադիր, ձեռնարկը հիւրընկալող Եղիա վրդ. Քիրեճեան իր ելոյթին մէջ մեծարեց Մխիթարեան միաբանութիւնը եւ դրուատեց մխիթարեան նախկին սաներն ու անոնց այս

առթիւ տարած աշխատանքը:

Այնուհետեւ ելոյթ ունեցան Թորոնթոյի Մխիթարեան սանուց միութեան փոխնախագահ Յարութ Մարտիրոսեանը, կարտինալ Քոլինգի ներկայացուցիչ հայր Թիմոթին եւ Իտալիոյ հիւպատոսարանի ներկայացուցիչ Մարիա Քրիսթինա Մինիաթին, որ իր ուրախութիւնը յայտնեց Ս. Ղազարի մխիթարեաններուն նման բարձր գնահատուող միաբանութեան մը պաշտպանութեան՝ իր երկրին ունեցած ներդրումին համար:

Ձեռնարկին ընթացքին գործադրուեցաւ գեղարուեստական յայտագիր:

Արուեստագէտ Մկրտիչ Տարագճեանի «Ընթերցողը»Քանդակը՝ «Մոն Ռուայալ»-ի Հանրային Արուեստի Հաւաքածոյին Մէջ

«Ռեճինալտ Տաուսըն» գրադարանի հիմնադրութեան 50-ամեակին առիթով, քանդակագործ դոկտ. Մկրտիչ Տարագճեան Մոնրէալ քաղաքին նուիրեց պրոնզաձոյլ մեծ չափի գործ մը՝ «Ընթերցողը»:

Յուշարձանին բացումը տեղի ունեցաւ 26 մայիսին ներկայութեամբ ուժանիւթի նախարար Փիեռ Արքանի, Հայաստանի դեսպան Արմէն Եկանեանի, Քանատայի հայոց թեմի առաջնորդ Բաբգէն արք. Չարեանի, քաղաքապետ Ֆիլիփ Ռոյի եւ այլն:

Յուցասրահը անցեալ տարի ցուցադրած էր դոկտ. Տարագճեանի աւելի փոքր չափի գործերէն, որոնցմէ մէկը՝ «Ինչ նորութիւն» խորագրեալ քանդակը, նախատիպը հանդիսացաւ «Ընթերցողը»-ին, որ ունի 1,7 մէթր բարձրութիւն:

Քաղաքապետ Ֆիլիփ Ռոյ իր խօսքին մէջ հաստատեց, որ «Ընթերցողը» հրաշալի քանդակ մըն է, եւ գրադարան իւրաքանչիւր այցելող պիտի դիմաւորուի այդ պրոնզաձոյլ յուշարձանին կողմէ:

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն՝ ի պատիւ դոկտ. Տարագճեանի:

ԱՅԼԱԶԱՆ

Կիտրոնը

Կիտրոնը ոչ միայն խոհարարության մեջ կ'օգտագործուի, այլև՝ առողջության եւ գեղեցկության առնչուող հնարքներու մեջ: Չանազան յատկութիւններով օժտուած այս պտուղը բարենպաստ ազդեցութիւն ունի մորթին, մազերուն եւ եղունգներուն վրայ: Ստորեւ հետաքրքրական թելադրանքներ:

– Կիտրոնը կը թեթեւցնէ մորթին արատները: Ծերութեան հետ կապուած դէմքի եւ ձեռքի արատներուն վրայ կիտրոնի հիւթի մեջ թաթխուած բամպակ դրէք, ձգեցէք 15 վայրկեան, ապա ցօղուեցէք:

***

– Կիտրոնը մազերուն գոյնը կը բանայ: Ձեր մազերը մէկ շաբաթ օրական ցօղուեցէք քառորդ գաւաթ կիտրոնի հիւթով եւ երեք քառորդ գաւաթ ջուրով: Ձգեցէք, որ այդպէս ալ չորնան: Կիտրոնը կը չորցնէ մազերը, հետեւաբար գանոնք պաշտպանեցէք մազերու յատուկ ձեփուկներով:

***

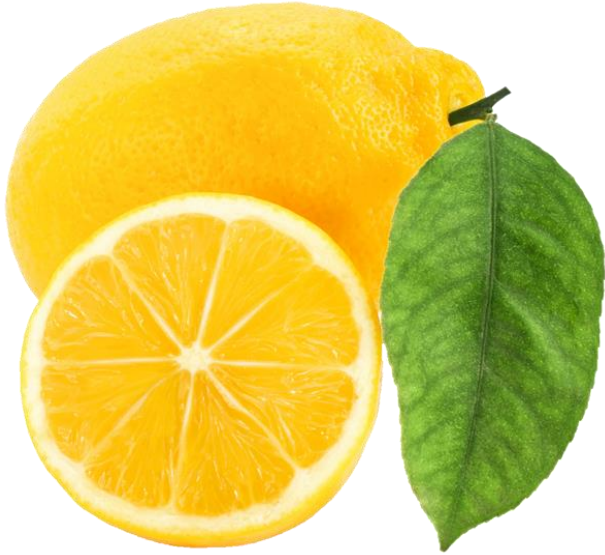
– Կիտրոնը կը մաքրէ եւ կը ճերմկցնէ եղունգները: Կիտուած կիտրոն մը եղունգներով ճանկոտեցէք եւ կամ գաղջ ջուրի մեջ կէս կիտրոնի հիւթ աւելցուցէք եւ ձեր մատները քառորդ ժամ մէջը մխրձեցէք:

***

– Կիտրոնը կը փափկացնէ արմուկներուն չորցած մորթը: Կիտուած կիտրոնով մը օրական շփեցէք ձեր արմուկները, ապա կաթիլ մը ձէթով մարձեցէք գանոնք:

***

– Կիտրոնը բնական հոտազերծիչ է: Պարբերաբար կիտուած կիտրոնով մը շփեցէք ձեր անութները՝ ձերբազատելու համար անախորժ քրտինքի հոտերէն:

WWW.AZTAGDAILY.COM